

Ársskýrsla SAMAN-hópsins 2019

**18 ára ábyrgð á börnum
okkar eru ekki innantóm orð,
nærgætni, virðing og handleiðsla
foreldra skiptir máli**

SAMAN
www.samanhopurinn.is

Samantekt af starfi SAMAN-hópsins 2019

SAMAN

SAMAN-hópurinn hóf störf síðla árs 1999 þegar áhugasamir fulltrúar félagsamtaka og opinberra aðila um forvarnarstarf hittust til skrafs og ráðagerðar í tengslum við mikla umræðu í samfélaginu um skemmtanir áramótin 1999-2000. Frá þessum tíma hefur hópurinn stækkað og starfsemin er komin í nokkuð fastar skorður. Öll stærstu sveitarfélög landsins eiga nú fulltrúa í hópnum auk helstu félaga og samtaka sem láta sig varða velferð barna og ungmenna.

Fulltrúar í SAMAN-hópnum í desember 2019

Akraneskaupstaður

Fulltrúi: Heiðrún Janusardóttir, forvarnarfulltrúi
heidrun.janusardottir@akranes.is
www.akranes.is

Akureyrarbær

Fulltrúi: Alfa Aradóttir, forvarnarfulltrúi
alfa@akureyri.is
www.akureyri.is

Barnaheill

Fulltrúi: Þóra Jónsdóttir, verkefnastjóri innlendra verkefna
thora@barnaheill.is
www.barnaheill.is

Borgarbyggð

Fulltrúi: Guðný J. Guðmarsdóttir, verkefnastjóri fjölskyldusviðs
gudny.gudmarsdottir@borgarbyggd.is
www.borgarbyggd.is

Fljótsdalshérað

Fulltrúi: Bylgja Borgþórsdóttir verkefnastjóri
bylgja@egilsstadir.is
www.fljotsdalsherad.is

Garðabær

Fulltrúi: Gunnar Richardsson, forvarnafulltrúi
gunnarrich@gardabaer.is
www.gardabaer.is

Hafnarfjarðarbær

Fulltrúi: Sunna Magnúsdóttir
sunnam@hafnarfjordur.is
www.hafnarfjordur.is

Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

Fulltrúi: Ása Sjöfn Lórens dóttir, fagstjóri heilsuverndar skólabarna
asa.sjofn.lorensdottir@heilsugaeslan.is
www.heilsugaeslan.is

Heimili og skóli

Fulltrúi: Hrefna Sigurjónsdóttir, framkvæmdastjóri
hrefna@heimilioskoli.is
www.heimilioskoli.is

IOGT

Fulltrúi: Aðalsteinn Gunnarsson, framkvæmdastjóri
iogt@iogt.is
www.iogt.is

Kópavogsbær

Amanda Karima Ólafsdóttir, deildarstjóri fristundaeildar
amanda.olafsdottir@kopavogur.is
www.kopavogur.is

Embætti landlæknis

Fulltrúi: Ingibjörg Guðmundsdóttir, verkefnastjóri
ingibjorg@landlaeknir.is
www.landlaeknir.is

Lögreglan á höfuðborgarsvæðinu

Fulltrúi: Marta Kristín Hreiðarsdóttir, félagsfræðingur
marta.kristin@lrh.is
www.lrh.is

Mosfellsbær

Fulltrúi: Edda Davíðsdóttir, tómsundafulltrúi og forstöðumaður
edda@mos.is
www.mos.is

Reykjanes

Fulltrúi: Hafþór Barði Birgisson, íþrótt- og tómsundafulltrúi
Hafthor.B.Birgisson@reykjanesbaer.is
<https://www.reykjanesbaer.is/is>

Reykjavíkurborg - Skóla-og frístundasvið

Fulltrúi: Þórhildur Rafns Jónsdóttir, deildastjóri
thorhildur.rafns.jonsdottir@reykjavik.is
www.skolarogfristund.is

Reykjavíkurborg – Velferðarsvið

Fulltrúi: Guðrún Halla Jónsdóttir, félagsráðgjafi
gudrun.halla.jonsdottir@reykjavik.is
www.reykjavik.is

SAMFOK

Fulltrúi: Sigríður Björk Einarisdóttir, framkvæmdastjóri
samfok@samfok.is
www.samfok.is

SAMFÉS

Fulltrúi: Victor Berg Guðmundsson, framkvæmdastjóri
samfes@samfes.is
www.samfes.is

SAMKÓP

Fulltrúi: Karl Einarsson
karleinars75@gmail.com
<http://www.samkop.is/>

Umboðsmaður barna

Fulltrúi: Eðvald Einar Stefánsson
edvald@barn.is
www.barn.is

Þjóðkirkjan

Fulltrúi: Magnea Sverrisdóttir, verkefnastjóri
magnea@biskup.is
www.kirkjan.is

Fyrirkomulag

SAMAN-hópurinn fundar alla jafna einu sinni í mánuði og skiptast fulltrúar á að halda fundina. Sá sem heldur fundinn stýrir honum og sá sem heldur næsta fund skrifar fundargerð. Gestgjafinn fær einnig tækifæri til að kynna það sem er efst á baugi í hans starfi, sveitarfélagi eða samtökum. Fundirnir eru mikilvægur vettvangur til að deila reynslu, hugmyndum og upplýsingum.

SAMAN-hópurinn hefur ekki starfsmann heldur skipta fulltrúar með sér verkum, jafnt tímabundnum verkefnum á framkvæmdaáætlun hvers árs sem og föstum verkefnum, s.s. umsjón með fjármálum. Fyrir hvert verkefni eða átak eru myndaðir minni vinnuhópar sem vinna í umboði hópsins í samráði við aðra fulltrúa og gjaldkera. Allt útgefið efni sem unnið er af SAMAN-hópnum stendur sveitarfélögum, félagasamtökum og öðrum áhugasömum til boða endurgjaldslaust á vef hópsins www.samanhopurinn.is

---

Markmið SAMAN-hópsins

- ♥ Að vinna gegn áhættu hegðun barna og unglunga, styðja við heilbrigðan lífsstíl og koma í veg fyrir að börn og unglingar ánetjist áfengi og öðrum vímuefnum
- ♥ Að efla samtakamátt og samstarf þeirra sem vinna að forvörnum. Þeir sem standa að hópnum eiga það sammerkt að vinna á einhvern hátt með og fyrir börn og unglunga. Tengist sú vinna einkum forvörnum, uppeldi, menntun, meðferð og ráðgjöf.
- ♥ Að vekja athygli á þeirri ógn sem börnum og unglungum stafar af áfengi og vímuefnum í samfélaginu.
- ♥ Að styrkja og styðja foreldra í uppeldishlutverkinu og beina athygli foreldra að ábyrgð þeirra á uppeldi barna sinna og hvetja til jákvæðra samskipta fjölskyldunnar.

Leiðir

Til að ná markmiðum sínum nýtur SAMAN-hópurinn sér eftirfarandi leiðir:

- ♥ SAMAN-hópurinn beitir sér fyrir jákvæðum skilaboðum til foreldra um mikilvægi ábyrgðar á umönnun og uppeldi barna sinna. Þar er lögð áhersla á að foreldrar verji sem mestum tíma með börnum sínum. Því er beint til foreldra að þeir kaupi ekki eða veiti börnum áfengi og bent á að samkvæmt lögum má hvorki selja, veita eða afhenda áfengi þeim sem er yngri en 20 ára. Því er jafnframt beint til foreldra að virða reglur um útivistartíma. Varað er við þeirri hættu sem steðjar að börnum þeirra í eftirlitslausum partýjum, á útihátíðum og við neyslu áfengis og annarra vímuefna.
- ♥ Skilaboðunum er komið á framfæri í fjölmiðlum og á samfélagsmiðlum með umræðum, greinaskrifum og auglýsingum.
- ♥ Hópurinn leggur áherslu á að starf hans skili sér til allra, hvar sem þeir búa á Íslandi.
- ♥ Í starfi sínu leggur SAMAN-hópurinn m.a. áherslu á að nýta sér rannsóknir á högum barna og unglunga til að móta verkefni og innihald skilaboða til foreldra
- ♥ Hópurinn er þrýstiafl um samfélagsleg málefni er varða hagsmuni barna og unglunga.

Fjárhagur

Árið 2019 námu styrkir til SAMAN-hópsins 1.650.000 milljónum króna frá eftirtöldum aðilum:

Lýðheilsusjóður	1.000.000 kr
Reykjavík, Forvarna- og framfarasjóður	500.000 kr.
Styrkir sveitarfélaga (annarra en RVK)	150.000 kr.

Allir styrkir runnu óskiptir til þeirra verkefna sem voru á framkvæmdaráætlun SAMAN-hópsins 2019, þar sem hópurinn greiðir hvorki laun né skrifstofuhald og allir fulltrúar starfa fyrir hópinn í vinnutíma sínum.

SAMAN- Starfsemin árið 2019

Samfélagsmiðlar

♥ SAMAN-hópurinn hefur haldið úti heimasíðunni www.samanhopurinn.is, facebook-aðgangi „SAMAN-hópurinn“ í nokkur ár ásamt því að vera með Instagram síðuna saman_hopurinn. Samfélagsmiðlar SAMAN-hópsins eru ætlaðir sem upplýsingaveita um starf og verkefni hópsins auk þess sem miðað er við að allt það auglýsingaefni sem hópurinn gefur út, sem og fræðsluefni, sé aðgengilegt. Verið er að leggja lokahönd á uppfærslu á heimasíðunni sem á að geyma t.d. fræðsluefni, myndbönd og annað sem hópurinn sendir frá sér. Reglulega framleiðir hópurinn nýtt efni til að koma skilaboðum sínum örugglega til skila til sem flestra.

Sumarskilaboð Samanhópsins

- ♥ Sumarverkefni Samanhópsins var birt á ýmsum samfélagsmiðlum í júní, júlí og ágúst til að ná til markhópsins sem eru foreldrar og einnig var boðið upp á samlesnar auglýsingar.
- ♥ Notað var auglýsingaefni sem hannað var fyrir sumarverkefnið 2018 með skilaboðum þar sem áhersla var lögð á samveru fjölskyldunnar – Saman í sólinni – Saman í sundi – Saman í sumar – ofl. Farið var yfir efnið og sérstaklega valin þau sumarskilaboð sem eiga við í nútíð og framtíð.
- ♥ Efnið samanstendur af vefborðum, útprentanlegum veggspjöldum og efni fyrir samfélagsmiðla.
- ♥ Sveitarfélögum um allt land var boðið að nýta sér efnið og halda á lofti við ýmis tækifæri s.s. vegna bæjarhátíða, á heimasíður o.fl. Sérstök áhersla var á sumarskilaboðin í aðdraganda verslunarmannahelgar.

Menningarnótt

- ♥ SAMAN-hópurinn sendi frá sér skilaboð til foreldra í gegnum samfélagsmiðla og útvarp í aðdraganda Menningarnætur í samvinnu við skilaboð sumarhópsins. Um var að ræða nýtt efni sem unnið var í samvinnu við sumarhópinn. Áhersla var á samveru fjölskyldunnar á Menningarnótt.

Útivistaráttak

- ♥ Frá upphafi SAMAN-hópsins hefur verið lögð áhersla á að virða útivistatímann.
- ♥ SAMAN-hópurinn sendi jafnframt bréf til skólastjórnenda s.l. haust, með ósk um að minna foreldra á breytingar á útivistartíma.
- ♥ Póstur var sendur á sveitarfélög með upplýsingum um hvernig hægt væri að panta segla og veggspjöld með reglum um útivistartímann. Sveitarfélög geta látið setja merkið sitt á efnið áður en prentað er. Einnig stendur þeim til boða að fá kynningarefni frá SAMAN-hópnum s.s. rafrænar auglýsingar, netborða og annað efni á heimasíður.

Hvatning til foreldra útskriftanema grunnskóla og fyrsta árs framhaldsskólanema

♥♥ Verkefnið beinist að foreldrum barna sem eru að ljúka grunnskóla og hefja nám í framhaldsskóla. Í lok maí var foreldrum barna sem voru að ljúka námi í 10. bekk sent rafrænt bréf í gegnum grunnskólana. Minnt var á 18 ára ábyrgð og gildi þess að sýna áfram umhyggju, aðhald og eftirlit þó svo að grunnskóla sleppi og framhaldsskóli taki við. Lögð var áhersla á áframhaldandi handleiðslu foreldra við börn sín til 18 ára aldurs. Við lok 10. bekkjar fá foreldrar einnig skilaboð frá heilsugæslunni í gegnum fræðslu skólahjúkrunarfræðinga þar sem einnig er minnt á áframhaldandi handleiðslu foreldra við börn sín til 18 ára aldurs.

♥♥ Bæklingurinn „Slakaðu á en slepptu ekki“ á að vera til í öllum framhaldsskólum á rafrænu formi. Í bæklingnum eru upplýsingar og ábendingar fyrir foreldra til að hafa í huga þegar barn hefur nám á nýju skólastigi. Bæklingurinn er til á 7 erlendum tungumálum og má finna hann á vefsíðu embættis landlæknis og í framhaldsskólunum. Bæklingurinn verður gerður aðgengilegur á vefsíðu Samanhópsins þegar vefsíðan hefur verið uppfærð.

Til foreldra unglunga á framhaldsskólaaldri
Framundan eru ný og spennandi verkefni, sem þarfnast áframhaldandi handleiðslu foreldra.

18 ÁRA ÁBYRGÐ

SAMAN

Skilaboð til foreldra framhaldsskólanemenda

♥♥ Á árinu 2019 vann SAMANhópurinn að skilaboðum til foreldra framhaldsskólanemenda og hófust kynningar á þeim í haust. Skilaboðin voru aðallega birt á facebook og Instagram sem og á heimasíðu hópsins. Við mótun verkefnisins, tekur hópurinn mið af niðurstöðum könnunar á viðhorfum framhaldsskólaforeldra varðandi samverustundir og til áhættuhegðunar ungmenna. Markmið verkefnisins er vitundarvakning foreldra um t.d. eftirlitslaus partý, bjórkvöld, sumarþustaðaferðir o.fl. Einnig er mikilvægt að undirstrika það að ábyrgð foreldra á börnum sínum gildi líka eftir grunnskóla, þ.e. þar til börn eru orðin 18 ára. Unnið verður áfram með átakið og verða birtingarherferðir einu sinni til tvisvar á ári t.d. á haustin og snemma vors.

Jóla og áramótaátak – Jóladagatal með tillögum að samverustundum fjölskyldunnar í desember

♥♥ SAMAN-hópurinn á rætur sínar að rekja til áramótaátaksins 1999-2000 og hefur hópurinn frá upphafi, í alls 18 ár, sent foreldrum á Íslandi hvatningarorð um samverustundir fjölskyldunnar á þessum tímamótum.

♥♥ Fyrir jól og áramót 2019 – 2020 voru unnar nýjar myndir sem lífuguðu mikið upp á átakið. Myndirnar eru eftir Írisi Ösp Sveinbjörnsdóttur hönnuð. Þessar myndir voru birtar á ljósaflettiskilti á móts við Reykjanesbraut /Vífilsstaðaveg. Tvöföld birting var á hringekju allan sólarhringinn frá 15. desember 2019 til 1. janúar 2020 (á vegum auglýsingaskilti.is). Boðskapur þessara auglýsinga var „Samvera er besta jólagjöfin, fjölskyldan saman um jólin“ og „Gaman saman um áramótin, fjölskyldan saman, 18 ára ábyrgð“.

- ♥ Á hverjum degi í desember og fram í janúar var dagatal á Facebook síðu Samanhópsins sem birti nýja tillögu um samverustundir fjölskyldunnar tengt jólum og áramótum (nýju myndirnar sem voru hannaðar). Skilaboðin sem birtust fóru í töluverða dreifingu en metið var hverju sinni hvort að kosta ætti frekari dreifingu á Facebook.

Kynning á SAMAN-hópnum

- ♥ Kynningar hópsins fóru að mestu fram í gegnum heimasíðu og facebook aðgang hópsins, verkefni hópsins og styrkumsóknir.
- ♥ Stutt kynning á hópnum, helstu markmiðum og starfsemi hans fylgdi öllum styrkumsóknum á árinu auk þess sem nokkrir fulltrúar í hópnum kynntu starfsemi hans á heimaslóð, þ.e. hjá sínum sveitarfélögum, stofnunum eða félagasamtökum. Þar sem vefsíða SAMAN-hópsins hefur að mestu verið í uppfæslu 2019 hefur meiri krafti verið varið í síðu hópsins á samfélagsvefnum Facebook.
- ♥ Allt útgefið efni á vegum hópsins er merkt lógói hópsins og hefur það orðið nokkra merkingu í huga fólks.
- ♥ Kynningar á Samanhópnum hafa verið haldnar fyrir erlenda hópa sem eru oft fulltrúar stjórnarsýslu sveitarfélaga. Þessar kynningar hafa verið haldnar af fulltrúum SAMANhópsins og oftast fléttað inn í kynningar um árangursríkt forvarnarstarf á Íslandi sem haldnar hafa verið í samstarfi við aðra aðila er koma að forvarnarstarfi. Hópar sem hafa fengið slíka fræðslu árið 2019 eru yfir tuttugu talsins.